

Friese IJsselmeerkust

Behoeden voor erosie

Foto: Frank Koormeef / Nationale Beeldbank

Verhaal van het gebied

Na de bouw van de Afsluitdijk veranderde de Zuiderzee in het grootste aaneengesloten zoetwatergebied van West-Europa. De Friese IJsselmeerkust heeft relatief veel buitendijkse gebied met ondiep water. Dit geeft de Friese IJsselmeerkust een hoge natuurwaarde. Het is daardoor een belangrijke schakel in de verbinding tussen de Waddenzee, rivieren en de regionale wateren. Sinds de afsluiting van de Zuiderzee kent het IJsselmeer een kunstmatig peilbeheer. Zo hebben we in de zomer voldoende zoetwater en bij storm extra bescherming tegen hoog water. De overwegend westenwind zorgt door opwaaiing en windgolven voor veel dynamiek. Door het constante peil en golfslag zijn de buitendijkse gebieden aan erosie onderhevig. Hierdoor gaat er belangrijk leefgebied voor plant en dier verloren.

Friese IJsselmeerkust: wat gaat er gebeuren?

Langs de Friese IJsselmeerkust willen we buitendijkse gebied robuuster maken. Door versterking van luwten en ondiepten vermindert de erosie. Elders worden nieuwe zandplaten en eilanden aangelegd. Het effectiever maken van bestaande vispassages – en de aanleg van nieuwe – verbetert de verbinding met het achterland. Het werk bouwt voort op eerdere projecten van de Provincie Friesland, Wetterskip Fryslân, It Fryske Gea en de Vogelbescherming om de erosie van buitendijkse gebied te stoppen, de mogelijkheden voor recreatie te vergroten en de kansen voor natuur en ecologische waterkwaliteit te benutten.

Programmatische Aanpak Grote Wateren

De grote waterstaatkundige ingrepen in de vorige eeuw maakten Nederland veilig en welvarend. Maar al die dijken, dammen, vaargeulverruiming, inpoldering en peilbeheer hebben ook een keerzijde. In veel grote wateren veranderde de natuurlijke stroming van water en sediment. Daarmee ging veel kenmerkend leefgebied verloren en staan veel wateren niet meer met elkaar in verbinding. Plant- en diersoorten missen daardoor passend leefgebied. Ook zijn de mogelijkheden voor vistrek beperkt. Dit maakt natuur en de ecologische waterkwaliteit kwetsbaar. Daarom hebben die een impuls nodig. In de Programmatische Aanpak Grote Wateren werken Rijk, regio en maatschappelijke organisaties aan toekomstbestendige grote wateren. Daar gaat hoogwaardige natuur samen met een krachtige economie. Friese IJsselmeerkust – een initiatief van de provincie Friesland, Wetterskip Fryslân en It Fryske Gea – is één van de projecten.

Foto: Mediatagram / Nationale Beeldbank

Wat levert het op?

Het uitvoeren van de plannen zorgt voor een effectiever te beheren en onderhouden kustzone, nu en de toekomst. Dat zorgt er voor dat bestaande natuurwaarden beter worden beschermd. Zo komen de doelen voor Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water binnen bereik. Meer rust-, voedselzoek- en schuilgebied langs de Friese IJsselmeerkust vergroot ook de effectiviteit van zowel de Vismigratierivier als de vispassages naar de regionale wateren. Meer buitendijkse gebied in combinatie met het tegengaan van erosie vergroot ook de waterveiligheid. Alle ingrepen tezamen komen ook de kwaliteit van het landschap ten goede. Daarmee verbetert de kwaliteit van de leefomgeving evenals de potentie van het gebied voor recreatie en toerisme.

Werk in uitvoering

Provincie Friesland, Wetterskip Fryslân, It Fryske Gea, Vogelbescherming en Rijk werken samen aan de Friese IJsselmeerkust. Het project Friese IJsselmeerkust pakt de opgaven voor natuur, ecologische waterkwaliteit, waterveiligheid en regionale economie in samenhang op. Het project bestaat uit verschillende deelprojecten. Dat geeft de mogelijkheid om te leren en waar nodig bij te sturen voor het beste resultaat. Regionale partijen hebben een voorstel gemaakt voor het prioriteren van de deelprojecten langs de Friese IJsselmeerkust. Daarbij hebben zij de meest kansrijke en urgente projecten vastgesteld. Deze kunnen al op korte termijn van start omdat daarvoor middelen beschikbaar zijn vanuit de compensatie voor het nieuwe peilbesluit en een bijdrage vanuit de regio zelf. Omdat veel van het benodigde vooronderzoek al gereed is, kan de planuitwerking voor de andere deelprojecten snel van start. Realisatie is dan mogelijk vanaf 2023.

Toekomstbestendig en klimaatrobuust

We streven naar een veilig en welvarend Nederland. Daarom draaien we de waterstaatkundige ingrepen van vroeger niet terug. Wel willen we de 'voetafdruk' van waterbeheer en waterveiligheid verkleinen. Waar mogelijk kiezen we voor herstel van getij, aanleg van ontbrekend of verloren leefgebied en geleidelijke overgangen tussen land en water, en tussen zoet en zout. Alle projecten worden toekomstbestendig en klimaatrobuust ontworpen: ze houden rekening met zeespiegelstijging, extreme rivierafvoeren, droogte en opwarmend water. Zo kunnen we ervoor zorgen dat planten en dieren ook dan plek kunnen vinden om te leven en zich voort te planten. Dat draagt bij aan het behoud van de biodiversiteit in ons land, ook in de toekomst.